

[Svend Jørgensen.]

om ved passende lejlighed at føre nogle af disse synspunkter frem overfor det høje ting, finder jeg det naturligt at gøre dette nu, da såvel finanslovsforslaget som den afgivne betænkningens første del foreligger.

I erindring om den nylig afsluttede debat om tjenestemandslønningerne skal jeg ganske afstå fra at komme ind på lønningsmæssige betragtninger, men blot sige, at man bliver ubehagelig overrasket, ja, jeg må næsten sige ilde berørt, når man ser, hvordan staten lønner de folk, der efter en lang og kostbar uddannelse knyttes til vore videnskabelige institutioner. Jeg tror i det hele taget, det er en grundskade, at man lønningsmæssigt opfatter videnskabsmanden som kontormand, en kontormand, der skal rubriceres ind i tjenestemandsløven med hensyn til lønninger og med lønninger, som ikke svarer til den uddannelse, der er gået forud for hans ansættelse.

Dertil kommer, at den videnskabelige forskning, som han jo burde kunne hellige sig i sin fritid, er så ringe betalt i vore dage, at f. eks. en afhandling til et videnskabeligt tidsskrift, som han måske har brugt flere måneder til at udarbejde, kun indbringer ham, skal vi sige 3—5 kr. pr. trykside — og så vil jeg slet ikke tale om, at videnskabsmanden stundom må bekoste 6 000—10 000 kr. for at få en doktordisputats, som han har arbejdet på i årevis, trykt og udsendt. Ofte er det tilmed sådan, at æren er den eneste betaling, der ydes for et videnskabeligt arbejde, og ganske vist siger man jo, at æren er det fagreste træ i skoven, men den kan nu engang ikke bruges til at betale føde, klæder og skatter med.

I tider som disse må staten vel nok først og fremmest anlægge forretningsmæssige synspunkter, men spørgsmålet er, om man ikke stundom over disse glemmer at fastholde det humanistiske synspunkt, og om man ikke byder humanismen så ringe kår; at man derved baner vej for de kræfter, som undergraver en civilisation og et demokrati.

Kommissionsbetænkningen blander sig altså ikke i lønsspørgsmål, men peger i stedet for på andre veje, ad hvilke man burde komme den videnskabelige forskning til hjælp. Det har det ærede medlem hr. Hvidberg i formiddag været inde på, så jeg skal kun ganske kort omtale denne side af sagen. Jeg vil blot sige, at i betænkningen hedder det indledningsvis — jeg beder om den højtærede formands tilladelse til dette og et følgende citat —

„For at et lands videnskabelige forskning skal kunne trives, er det en nød-

vendighed, at dets videnskab arbejder i stadig og nær kontakt med videnskaben i andre lande“.

Ud fra kommissionens enighed om, at den støtte, der fra statens side hidtil har været ydet til studierejser, er ganske utilstrækkelig, foreslår betænkningen denne støtte meget væsentlig forhøjet, ligesom man også peger på det ønskelige i, at videnskabsmænd oppebærer fuld lønning under sådanne studierejser med orlov fra de institutioner, de tilhører. Endvidere peger man på ønskeligheden af en forøgelse af de videnskabelige bibliotekers kapacitet, og det ønske vil formodentlig kunne få tilslutning fra alle sider.

Endelig omtales i betænkningen — det var det ærede medlem hr. Hvidberg ikke så meget inde på, det skal jeg derfor omtale nærmere — spørgsmålet om øget støtte til videnskabelige tidsskrifter og selskaber. Siden 1944—45 har bevillingen, så vidt jeg har kunnet se, været opført med 50 000 kr. årlig. På finansloven for 1947—48 søgte undervisningsministeriet den forhøjet til 60 000 kr., men det kunne dengang ikke gennemføres, og for finansåret 1949—50, for hvilket der nu foreligger forslag, er den da også som sædvanlig opført med 50 000 kr. Kommissionsbetænkningen foreslår denne bevilling forhøjet til 100 000 kr., og jeg vil meget henstille til den højtærede undervisningsminister at forsøge at få denne, jeg må nok have lov til at sige beskedne, forhøjelse gennemført.

De fleste af de tidsskrifter, der her er tale om, er meget dårligt stillede i økonomisk henseende på grund af de høje papirpriser og ikke mindst på grund af de vældige trykkeriudgifter. Det er samtidig tidsskrifter, som har den største betydning for hele vort kulturelle liv. De ærede medlemmer, som vil gøre sig den ulejlighed at få fat i betænkningen og studere den, vil kunne se, hvad det er for tidsskrifter det drejer sig om, og de vil kunne se, hvilket karrigt tilskud der hidtil har været tilmålt hvert enkelt. Hvis den højtærede minister vil sætte virksomt ind for en fordobling af de her foreslåede 50 000 kr., er jeg sikker på, at det vil vække tilfredshed og glæde i meget vide kredse.

I denne forbindelse vil jeg gerne, idet jeg erindrer det løfte, jeg afgav ved mødet i Maribo i sommer, lægge et godt ord ind for de historiske amtssamfund og deres årbøger, som man i lovforslaget medtager side om side med videnskabelige tidsskrifter. Disse historiske amtssamfund har efter min mening i den menneskealder, de har bestået, øvet